

הערות הסבר ללוחות

בסעיף של מקורות והגדרות בכל פרק מצויין המקור של הלוח לאחר מספר הלוח. למשל: הלמ"ס (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה), משרד הבריאות וכיוצ"ב. בלוחות בהם מקור הנתונים הוא יחידה בעיריית תל-אביב-יפו צויין ע"המינהל, האגף, המחלקה, למשל: ע"מינהל הנדסה.

סימנים מיוחדים

= -	חוסר מקרים
= ..	מספרים בלתי ידועים או שאינם ניתנים לפרסום
= *	מספרים ארעיים או אומדנים
= **	מספרים מתוקנים
= 0.0	אחוז קטן מ-0.1
= ()	נתונים המבוססים על הערכה (אומדנים) או בעלי טעות דגימה יחסית גבוהה
= 2008	המסגרת מסביב לשנה מציינת שהנתונים לאותה שנה הם נתוני מפקד האוכלוסין שנערך בשנה זו

גיל בשנים

קבוצות גיל: אם הגיל מופיע בצורה של טווח, לדוגמה גיל 10-14, המשמעות היא שטווח הגילאים המוצג כולל את כל הילדים מגיל 10 עד היום בו הגיעו לגיל 15.
עד גיל 17: עד היום בו הגיע לגיל 18.

אחוזים

סיכום האחוזים אינו מסתכם תמיד ב-100 בגלל עיגול מספרים ויתכנו סטיות של עד 0.2% ממאה.

מידות

= אינטש (")	2.54 ס"מ
= דונם	1,000 מ"ר.

חודשים ושנים

1. החודשים צוינו בספרות רומיות כגון: ינואר - I, פברואר - II, וכו'.
2. השנים צוינו: שנה לפי הלוח הגרגוריאני: מ-1 בינואר עד 31 בדצמבר - כגון: 2000, 2001 וכד'.
עד לשנת 1991, שנת תקצ"ב: מ-1 באפריל בשנה אחת עד 31 במרס בשנה שלאחריה.
החל משנת 1991, שנת תקצ"ב: מ-1 בינואר עד 31 בדצמבר.
שנה לפי שנת לימודים: מ-1 בספטמבר בשנה אחת עד 30 ביוני בשנה שלאחריה - כגון: תש"ס, תשס"א וכד'.
3. שנת גשם: מ-1 באוגוסט בשנה אחת עד 31 ביולי בשנה שלאחריה.
3. בכל מקרה שהנתונים מתייחסים למצב במועד קבוע, צויין המועד בגוף הלוח או בהערה נלווית כגון: 2000.XI.30, 2001.XII.

החלוקה הגיאוגרפית-סטטיסטית של העיר

העיר ת"א-יפו מחולקת כיום מבחינה מינהלית וסטטיסטית ל-9 רבעים, 31 תת-רבעים ו-178 אזורים סטטיסטיים (ראה מפות להלן). החלוקה נקבעה בהתחשב בתכונות ההנדסיות, הגיאוגרפיות והדמוגרפיות של חלקי העיר השונים. יש לציין, שהגבולות עוברים באמצע הרחובות, כאשר הצד האחד של הרחוב שייך לאזור אחד והצד האחר שייך לאזור שני.

גבולות הרבעים ותת-רבעים נקבעו במידת האפשר באתרים גיאוגרפיים, כגון: הירקון ונחל איילון ובמקרים אחרים - ברחובות מרכזיים.

האזורים הסטטיסטיים ממוספרים במספרים בני 3 ספרות. כך שמספר האזור הסטטיסטי כולל גם את מספר תת-הרובע והרובע. לדוגמא: האזור הסטטיסטי 521 הוא אזור ראשון (1) בתת-רובע (52), שהוא תת-רובע שני (2) ברובע 5. כל אזור סטטיסטי מחולק למבננים. המבנן הוא גוש בתים התחום מכל עבריו ע"י רחובות, המבדילים בינו לבין המבננים הסמוכים לו.

לקראת מפקד האוכלוסין שנערך בסוף שנת 2008 הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה יחד עם המרכז למחקר עדכנו את החלוקה הקיימת של העיר לתת-רבעים ואזורים סטטיסטיים, לאור השינויים שחלו בעיר. בעקבות זאת גדל מספר האזורים הסטטיסטיים ותת-רובע 22 פוצל לשני תת-רבעים 22 ו-23. מספר הרבעים נותר ללא שינוי (9 רבעים סה"כ). לספר השנתון מצורפת מפה של הרבעים והתת-רבעים ומפה של האזורים הסטטיסטיים בעיר, המפות נועדו לתת לקורא מושג על מיקומם של האזורים הללו בעיר.

חלוקה נוספת של העיר היא החלוקה לשכונות ומספרן עומד על 71. במהלך שנת 2010 ושנת 2011, בעבודה משותפת של הצוותים המקצועיים של המרכז למחקר, היחידה לתכנון אסטרטגי ואגף רבעים ושכונות, יחד עם נציגי הציבור, מועצת העיר וראש העירייה, הוגדרו מחדש גבולות של שכונות העיר על-פי מגוון שיקולים (סטטיסטיים, דמוגרפיים ותכנוניים). **בשנתון 2011 עודכנו הגדרות השכונות וכן המספרים הסידוריים שלהן, ומכאן שיש לשים לב לכך כאשר משווים לנתוני השכונות בשנתונים קודמים.** מפת השכונות שמופיעה בהמשך נועדה לתת לקורא מושג על מיקומן של השכונות בעיר.

להלן רשימת השכונות בפירוט האזורים הסטטיסטיים המרכיבים שכונות אלו, לפי קוד השכונה ושם השכונה (בשלב פרסום השנתון עדיין היו שכונות ששמותיהן טרם נקבעו סופית בתהליך שינוי השמות ע"י הצוות המקצועי העירוני הייעודי שקיים למטרה זו).

<u>קוד השכונה</u>	<u>שם השכונה/האזור</u>	<u>אזור סטטיסטי ע"פ מפקד 2008</u>
1	גלילות	החלק הצפוני של 111 ו-112
2	צוקי אביב	החלק האמצעי של 111 והחלק הדרומי של 112
3	אזור שדה דב*	החלק הדרומי של 111
4	נופי ים	113
5	תוכנית ל'	114
6	כוכב הצפון	115
7	רמת אביב ג'	123-121
8	אפקה	131
9	נוה אביבים וסביבתה	124, 125, 132
10	רמת-אביב	133, 134
11	אוניברסיטת תל-אביב	135
12	מרכז הירידים	חלק מ-136 - צפונית לציר רוקח
13	פארק הירקון	חלק מ-136 - דרומית לציר רוקח
14	תל ברוך צפון	החלק הצפוני של 211
15	תל ברוך	החלק הדרומי של 211 והחלק הצפוני של 213
16	מעוז אביב	החלק הדרומי של 213
17	נאות אפקה ב'	212
18	נאות אפקה א'	214
19	הדר יוסף	215, 216

*שכונה ללא שם - תהליך קביעת השם לשכונה טרם הסתיים.

<u>אזור סטטיסטי ע"פ מפקד 2008</u>	<u>שם השכונה/האזור</u>	<u>קוד השכונה</u>
221	קרית שאול	20
222	המשתלה	21
223	גני צהלה ורמות צהלה	22
224	צהלה	23
226, 225	נוה שרת	24
231	רביבים	25
232	נוה דן	26
233	רמת החייל	27
235, 234	עתידים	28
311	נמל תל-אביב	29
331 ; 326-321 ; 317-312	הצפון הישן - החלק הצפוני	30
349-341 ; 337-332	הצפון הישן - החלק הדרומי	31
412, 411	בבלי	32
415-413	הצפון החדש - החלק הצפוני	33
426-421	הצפון החדש - סביבת ככר המדינה	34
436-431	הצפון החדש - החלק הדרומי	35
437	צמרות איילון	36
611 ; 556-541 ; 517-511	לב תל-אביב	37
523-521	כרם התימנים	38
533-531	נוה צדק	39
613, 612	גני שרונה	40
625-621	מונטיפיורי	41
711, החלק המערבי של 712 ; ו-731	צפון יפו	42
826, 825, 714, 713	גבעת הרצל, אזור המלאכה יפו	43
721	יפו העתיקה, נמל יפו	44
725-722	עגימי וגבעת העלייה	45
734-732	צהלון ושיכונני חיסכון	46
736, 735	יפו ג' ונוה גולן	47
745, 741	מכללת יפו-תל-אביב ודקר	48
747, 746	יפו ד' (גבעת התמרים)	49
744, 743, החלק המערבי של 744	תל-כביר, נוה עופר, יפו ב'	50
744 החלק המזרחי של 744	אזור התעסוקה "צומת חולון"	51
813-811 ; 712, החלק המזרחי של 712	פלורנטין	52
821 ; 816-814	נוה שאנן	53
824-822	שפירא	54
831, החלק המערבי של 831	פארק החורשות (שם זמני)*	55
833, 832, 831, החלק המזרחי של 831	קרית שלום	56
913-911	נחלת יצחק	57
916-914	ביצרון ורמת ישראל	58
921	תל-חיים	59
922	רמת הטייסים	60
923	אורות	61
929-925	יד אליהו	62
935-931, 924	התקווה	63
936, החלק הצפוני של 936	עזרא והארגזים	64
937, החלק הצפוני של 937	לבנה וידידה	65
937-ו-936, החלק הדרומי של 936	פארק דרום	66
941	כפיר	67
942	נוה ברבור, כפר שלם מערב	68
944, 943	נוה אליעזר וכפר שלם מזרח	69
946, 945	נוה חן	70
947	ניר אביב	71

*תהליך קביעת השם לשכונה טרם הסתיים.

מפות

בשנתון הנוכחי, כמו בשנתונים האחרונים, צורפו מפות צבעוניות המציגות את ההתפרסות המרחבית של מאפיינים ותופעות שונות בת"א-יפו.

המפות הופקו במרכז יאיר למידע הנדסי בשיתוף עם המרכז למחקר, באמצעות מערכת ה-G.I.S. העירונית - מערכת מידע גיאוגרפית. שטחים דלי אוכלוסין מופיעים על-גבי המפות ללא צבע (בלבן).

חלקם של האזורים הסטטיסטיים מוגדרים כאזורים דלי אוכלוסין, אזורים ששימושי הקרקע העיקריים שלהם אינם מגורים, אלא תעשייה, מסחר, פארקים וכו'. להלן רשימת האזורים הסטטיסטיים דלי האוכלוסין, כפי שהוגדרו במפקד האחרון משנת 2008.

אזורים סטטיסטיים דלי אוכלוסין

תיאור מילולי של האזור	א"ס ע"פ מפקד האוכלוסין 2008
- אוניברסיטת תל-אביב (כולל קרית המוזיאונים), מרכז הירידים ופארק הירקון	136, 135
- קרית שאול	221
- עתידים (אזור התעשייה בעבר הירקון)	235, 234
- ככר נמיר (אתרים), המרינה, גן העצמאות	331
- הקאמרי, בית אריאלה, מוזיאון תל-אביב לאומנות ובית המשפט מנשיה	434
- הקריה, מתחם השוק הסיטונאי לשעבר	531
- בית אגד, תנובה	613
- מרכז עסקים בשכונת מונטיפיורי	621
- אזור המלאכה, איצטדיון בלומפילד, בניין מרכזים	625, 624
- עיתון הארץ, ביה"מ לתעבורה, לנוער ולעבודה, מרכז המלאכה (קיבוץ גליות)	714, 713
- 825	
- פארק החורשות (גן ההגנה, המכון לרפואה משפטית)	831
- יגאל אלון, מחלבות טרה	913
- אזור תעשייה - מערבית לביצרון	914

חלוקה גיאוגרפית של מטרופולין תל-אביב

מטרופולין תל-אביב מחולק ל"טבעות" בהתאם למבנה הפנימי שלו, והטבעות מחולקות ל"גזרות". לאחר מפקד משנת 1983, חלו שינויים בקביעת הגבולות ובמפקד משנת 1995 השם הוסב מ"אגד ערים תל-אביב" ל"מטרופולין תל-אביב". בשנת 2013, כתוצאה ממצאי המפקד משנת 2008, חלו שינויים נוספים בהגדרת המטרופולין - השינוי העיקרי הוא הכלת יישובי יהודה ושומרון בטבעת החיצונית של המטרופולין. להלן ההגדרות לכל אחת מהתקופות:

גלעין, טבעות וגזרות	יישובים עיקריים באגד ערים תל-אביב, מפקד 1983	יישובים עיקריים במטרופולין תל-אביב, מפקד 1995	יישובים עיקריים במטרופולין תל-אביב, מפקד 2008
גלעין טבעת פנימית גזרה צפונית	-	תל-אביב-יפו	תל-אביב-יפו
גזרה מזרחית	בני ברק, גבעתיים, רמת גן.	אור יהודה, בני ברק, גבעתיים, כפר אז"ר, קריית אונו, רמת אפעל, רמת גן, רמת פנקס.	אור יהודה, בני ברק, גבעתיים, כפר אז"ר, קריית אונו, רמת אפעל, רמת גן, רמת פנקס.
גזרה דרומית	אזור, בת ים, חולון, מקווה ישראל.	אזור, בת-ים, חולון, מקווה ישראל.	אזור, בת-ים, חולון, מקווה ישראל.
טבעת תיכונה גזרה צפונית	גליל ים, הרצליה, כפר שמריהו, רמת השרון, רעננה.	גבעת חן, הוד השרון, כפר מל"ל, כפר סבא, רמות השבים, רעננה.	גבעת חן, הוד השרון, כפר מל"ל, כפר סבא, רמות השבים, רעננה.
גזרה מזרחית	אור יהודה, גבעת שמואל, גני יהודה, גני תקווה, יהוד, כפר אז"ר, נווה אפרים, סביון, פתח תקווה, קרית אונו, רמת אפעל, רמת פנקס.	גבעת שמואל, גני יהודה, גני תקווה, יהוד, מגשימים, מעש, נווה אפרים, סביון, פתח תקווה.	גבעת שמואל, גני יהודה, גני תקווה, יהוד, מגשימים, מעש, נווה אפרים, סביון, פתח תקווה.
גזרה דרומית	בית דגן, נחלת יהודה, ראשון לציון.	אחיעזר, באר יעקב, בית דגן, גנות, כפר חב"ד, לוד, משמר השבעה, ניר צבי, נס ציונה, קרית עקרון, ראשון לציון, רחובות, רמלה.	אחיעזר, באר יעקב, בית דגן, גנות, כפר חב"ד, לוד, משמר השבעה, ניר צבי, נס ציונה, קרית עקרון, ראשון לציון, רחובות, רמלה.
טבעת חיצונית גזרה צפונית	הוד השרון, כפר מל"ל, כפר סבא, רמות השבים.	אבן יהודה, געש, טייבה, טירה, כפר ויתקין, כפר יונה, מכמורת, משמר השרון, נתניה.	אבן יהודה, געש, טייבה, טירה, כפר ויתקין, כפר יונה, מכמורת, משמר השרון, נתניה.
גזרה מזרחית	לוד, ראש העין, רמלה.	טירת יהודה, כפר סירקין, כפר קאסם, מכבים-רעות, ראש העין, שוהם.	טירת יהודה, כפר סירקין, כפר קאסם, מכבים-רעות, ראש העין, שוהם.
גזרה דרומית	באר יעקב, מזכרת בתיה, נס ציונה, קרית עקרון, רחובות.	אשדוד, גדרה, יבנה, מזכרת בתיה.	אשדוד, באר טוביה, ביצרון, גבעתי, גדרה, יבנה, מזכרת בתיה, ניר בנים, עזריקס, קריית מלאכי, שדה עוזיהו.
גזרת יישובים ישראלים ביו"ש	-	-	אורנית, אלפי מנשה, אלקנה, אריאל, בית אריה, ברקן, מעלה שומרון, שערי תקווה, קדומים.

ציוני דרך בתולדות תל-אביב-יפו

תל-אביב-יפו הינה עיר עתיקה-חדשה: החלק העתיק הוא כמובן יפו, והחדש - תל-אביב. יפו מוזכרת בתעודות מצריות מהמאה ה-15 לפני הספירה. במהלך ההיסטוריה הארוכה שלה ידעה יפו תקופות שפל ותקופות פריחה ושיגשוג. גם היישוב היהודי בה ידע עליות וירידות. יפו היתה נמל ראשי של ממלכת חשמונאים. בימי המשנה והתלמוד התקיימה בה קהילה יהודית.

על פי עדויות, נמנו בה כ-400 יהודים בשנת 1855. בראשית שנות ה-90 של המאה ה-19, הוכרו יהודי יפו כקהילה נפרדת ע"י השלטון הטורקי. בתקופה זו החלו עולים רבים להתיישב בעיר, ונפתחו בה מוסדות חינוך ובתי מלון. הצפיפות שרבחה, הביאה להקמת השכונות היהודיות הראשונות מחוץ ליפו: נווה צדק (1887), ונווה-שלום (1890).

העיר תל-אביב צמחה משכונת אחוזת בית, שנבנתה בשנת 1909 על החולות ליד הים, לא הרחק מיפו. שנה לאחר מכן הוסב שמה ל"תל-אביב". בשנת 1914, השנה בה פרצה מלחמת העולם הראשונה, היו בתל-אביב 139 בתים עם 1,500 תושבים.

בשנת 1921 הוכרזה תל-אביב כרשות מקומית ע"י השלטונות המנדטוריים ומאיר דיזנגוף היה לראש העיר הראשון. היא כללה את השכונות הותיקות שבפרבריה הצפוניים של יפו, ואת השכונות הצעירות שהתפתחו מצפון וממזרח לאחוזת בית. העיר המשיכה להתפתח, ונוספו בה רבעים ושכונות חדשות. גם התחבורה השתכללה: נוסף לשירות הדיליז'נסים, הוקמו שירותי האוטובוסים לנסיעות בתוך העיר ומחוצה לה. בשנת 1924 החלה העלייה הרביעית, שהביאה לתל-אביב סוחרים ובעלי עסקים. חיי התרבות פרחו: הוקמו תיאטרונים, ביניהם "אוהל", ותיאטרון "הבימה" התיישב בתל-אביב. סופרים ומשוררים התיישבו בתל-אביב משנותיה הראשונות: אחד העם, ביאליק, אורי צבי גרינברג ושלונסקי.

בשנת 1925 הונחה אבן פינה לבי"ח "הדסה" שברחוב בלפור. בסוף 1928 הושלמה בנייתו והועבר אליו בית-החולים שנשא אותו שם וששכן לפני כן ברחוב נחלת בנימין.

בתקופה 1930-1937 עברה תל-אביב התפתחות מואצת מאד: אוכלוסייתה גדלה מ-42 אלף ל-150 אלף והעיר הפכה לכרך, בעיקר הודות להתיישבות אנשי העלייה החמישית, אשר חלקם היו בעלי הון שהגיעו מגרמניה. (ב-1937 מנתה אוכלוסיית יפו 69,000 נפש).

בתל-אביב חודשה המסורת של ירידי המזרח והיריד הגדול נפתח באופן חגיגי בשנת 1934. בשנים 1932-1936 הקים דיזנגוף את המוזיאון שנשא את שמו, בביתו אשר בשדרות רוטשילד. בשנת 1936 הוקמה התזמורת הפילהרמונית ע"י ברוניסלב הוברמן. באותה שנה נפתח בתל-אביב הנמל העברי הראשון.

המאורעות שפרצו ב-1936 ונמשכו עד פרוץ מלחמת העולם השנייה, פגעו ביהודים רבים. לאחר סיום המלחמה ב-1945, נמשך המאבק של היישוב היהודי בשלטון הבריטי. תל-אביב שימשה מרכז לפעילות ארגוני המחתרת אצ"ל ולח"י. לאחר אישור ההחלטה באו"ם על הקמת מדינה יהודית, תל-אביב היתה האיזור הראשון שפונה ע"י הבריטים. ארגון האצ"ל כבש את יפו, וההגנה - את היישובים שבסביבה. ערביי יפו החלו לנטוש את העיר בהמוניהם ומספר התושבים הערבים בה ירד מ-70 אלף (רובם מוסלמים ומיעוטם נוצרים) לכ-4 אלפים בלבד.

הכרזת העצמאות של מדינת ישראל נערכה באולם מוזיאון דיזנגוף בתל-אביב, ב-14 במאי 1948 - יום לאחר כניעתה של יפו.

עם כיבוש יפו והכפרים הערבים שבסביבה, הורחב השטח המוניציפלי של תל-אביב והוסרו ההגבלות על התפתחותה. ב-1950 צורפה יפו לתל-אביב באופן רשמי, ולעיר המאוחדת ניתן השם תל-אביב-יפו. יפו נפתחה להתיישבות יהודית, בעיקר על ידי עולים חדשים. העיר העתיקה ביפו שוקמה, והפכה לקריה לאמנות ולבידור.

ח.נ. ביאליק

על פאליטיק

צווייטע סעקציע פון די פאליטיק

די פאליטיק פון די פאליטיק

נכתב במלאות 25 שנה לתל-אביב

בשנים הראשונות לאחר קום המדינה, חלה התפתחות מהירה של תל-אביב-יפו, ומספר התושבים בה גדל מ-248 אלף בסוף 1948, ל-345 אלף בסוף 1951. בעשור הבא הגידול נמשך אם כי בקצב איטי יותר, ומספר התושבים בעיר עלה ל-386 אלף ב-1961. מאמצע שנות השישים ועד 1988 נרשמה ירידה מתמדת במספר התושבים. ב-1989 נעצרה המגמה הנ"ל והחל משנת 1990 חלה עלייה גדולה יחסית במספר התושבים עקב עלייה המונית מברית המועצות לשעבר. החל בשנת 2000 החלה מגמת עלייה עקבית כך שבשנת 2020 מנתה אוכלוסיית ת"א-יפו כ-463.8 אלף תושבים.

בשנת 1959 הוקם מוזיאון הארץ (עתה - מוזיאון ארץ-ישראל תל-אביב) ליד חפירות תל-קסילה בעבר הירקון. ב-1964 הוחל בבניית מוזיאון תל-אביב לאמנות, וסמוך לו הוקמה הספרייה העירונית המרכזית. בראשית שנות ה-90 הוחל בהקמת המשכן לאומנויות הבמה (אופרה, מחול, תיאטרון וקונצרטים), ב"מרכז גולדה מאיר", סמוך למוזיאון תל-אביב לאמנות. בשנת 1994 הושלמה הקמתו של המשכן לאומנויות הבמה בו שוכן אולם של האופרה הישראלית החדשה ומתקיימים בו גם מופעי מחול ומוסיקה.

בשנת 1970 הוחל בהקמתו של פארק הירקון (גני יהושע), המקיף כיום כ-3,000 דונם, ומשמש כריאה הירוקה של העיר. מאוחר יותר הוקם בתוך הפארק "הספורטק", לפעילות ספורטיבית חופשית של תושבי העיר. בראשית שנות ה-80 שוקמה ופותחה הטיילת לאורך חוף הים, והמקום הפך למוקד בילוי ובידור. בסוף שנות ה-80 הוחל בפיתוחו של פארק דרום (פארק מנחם בגין) בדרום מזרח העיר. בתוך הפארק הוקם ספורטק על שטח של 250 דונם.

בשנות ה-80 וה-90 נסללו והורחבו כבישים מהירים בערוץ נחל איילון, המקילים על תנועת כלי רכב אל תל-אביב-יפו וממנה.

החל בשנות ה-2000 העיר תל-אביב-יפו חיזקה את מעמדה כעיר מטרופולינית המרכזת את הפעילות הפיננסית של ישראל, המהווה מרכז תרבות ויצירה בעל אופי רב-תרבותי ופלורליסטי.

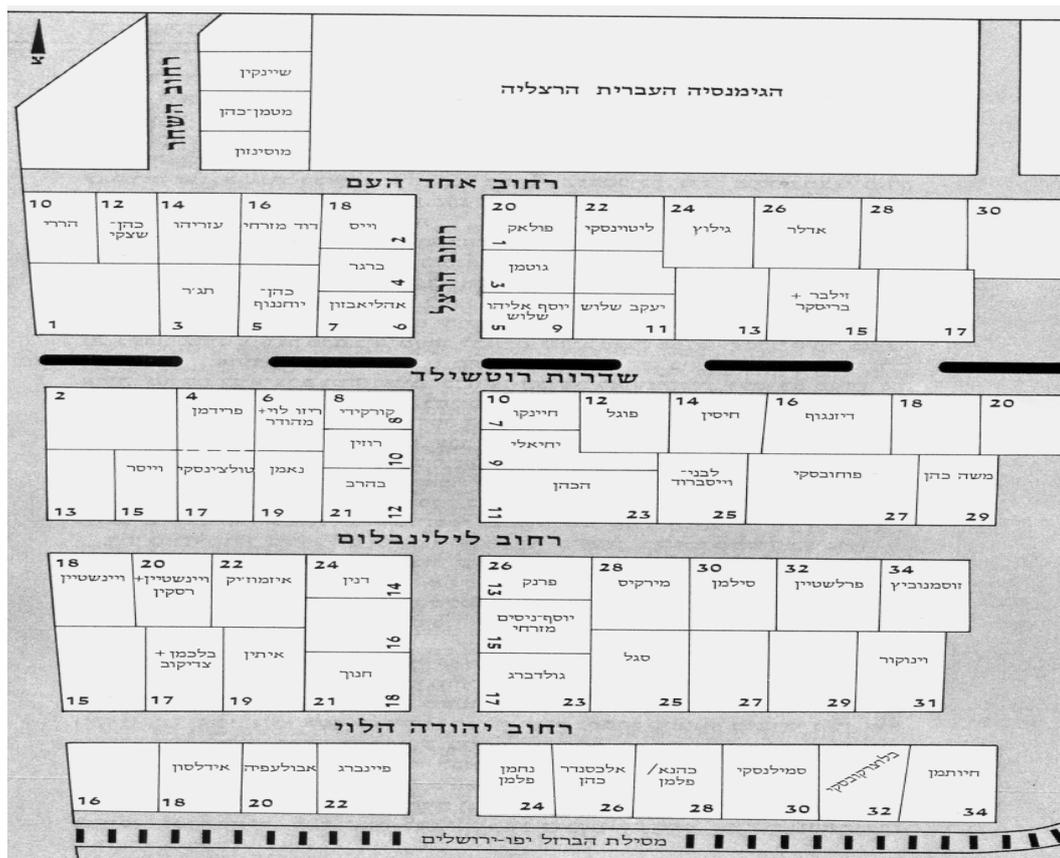
בשנת 2009 העירייה ציינה 100 שנים להיווסדותה של העיר - "העיר העברית הראשונה". שנת המאה לוותה בפרוייקטים גדולים ומיוחדים בתחום התרבות והאומנות. כעבור מאה שנים, תל-אביב-יפו שואפת למעמד של "עיר עולם" על-ידי הפיכתה למרכז בין-לאומי של תרבות, תיירות, עסקים והיי-טק.

"האסיפה המייסדת של תל-אביב, 1908", חול המועד סוכות תרס"ט

צילם: אברהם סוסקין

מפת חלוקת המגרשים ב'אחוזת בית'

מקור: מרדכי נאור ועמית לוינסון, "מי היו 66 מייסדי תל-אביב", עידן 3, תל-אביב בראשיתה, 1909-1934, הוצאת יד יצחק בן-צבי, ירושלים תשמ"ד, עמ' 11.

סמל העיר

הסמל צוייר בידי נחום גוטמן ב-1925 ע"פ הזמנת העירייה והוא אומץ על ידה עוד באותה שנה. גוטמן נועץ עם אביו (ש' בן-ציון), עם דיזנגוף ועם ביאליק, לפני שניגש למלאכה. ש' בן-ציון הציע את הכתובת "אבנך ונבנית", ונטל חלק פעיל בעיבוד הסמל לפרטיו*.

הסמל הנוכחי

הסמל ב-1925

במרכז הסמל מגן דוד ובו אלמנטים אחדים:

- מגדל אור שנועד לסמל שתל-אביב היא מאור לגולה וחוף מבטחים לעולים שיבואו בשעריה.
 - שער כניסה בתחתית המגדלור מסמל שתל-אביב היא שער עלייה לבני האומה המבקשים לשוב למולדתם.
 - הכותרת "אבנך ונבנית" לקוחה מספר ירמיהו פרק ל"א, פסוק ג': "עוד אבנך ונבנית בתולת ישראל, עוד תעדי תפיך ויצאת במחול משחקים".
- שבעת הכוכבים מרמזים לדגל שהרצל הציע בספרו "מדינת היהודים": "דגל לבן ובו שבעה כוכבי-זהב... הכוכבים הם שבע שעות-הזהב אשר לעבודת יומנו."**
- ציור האוריגיןל של הסמל של גוטמן, שהיה צבעוני, אבד. במהלך השנים חלו בסמל העיר שינויים קלים. עם סיפוחה של יפו לתל-אביב ב-1950, החליפה הכותרת "תל-אביב-יפו" את הכותרת "עירית תל-אביב" שבסמל המקורי.

* ע"פ מכתב של נחום גוטמן למזכיר העיר ב-1950. המכתב מצוי בארכיון ההיסטורי של עיריית ת"א-יפו.

** השם תל-אביב עצמו קשור להרצל: השם הינו תרגום של נחום סוקולוב ל"אלטנוילנד" - ספרו של הרצל. השם תל-אביב נזכר רק פעם אחת בתנ"ך, בספר יחזקאל פרק ג', פסוק ט"ו: "ואבוא אל הגולה תל-אביב, היושבים אל נהר כבר". דרך אגב, גם בסמל של העיר הרצליה (הקרויה על שם הרצל) מופיעים שבעה כוכבים.

רשימת ראשי העירייה ותקופת כהונתם

1936-1928 ; 1925-1921	: מאיר דיזנגוף
1928-1925	: דוד בלוך
1952-1936	: ישראל רוקח
1959-1953	: חיים לבנון
1969-1959	: מרדכי נמיר
1974-1969	: יהושע רבינוביץ
1993-1974	: שלמה להט
1998-1993	: רוני מילוא
מכהן כראש העירייה מנובמבר 1998.	: רון חולדאי

מועצות העירייה

<u>מספר המצביעים בבחירות</u>	<u>מועד הבחירות</u>	<u>מספר חברי המועצה</u>	<u>המועצה</u>
4,202	24.1.1924	41	הראשונה
8,853	5.5.1925	41	השניה
7,525	6.12.1926	41	השלישית
9,953	31.12.1928	15	הרביעית
12,529	6.6.1932	15	החמישית
21,678	15.12.1935	15	השישית
139,847	14.11.1950	31	השביעית
193,766	* 26.7.1955	31	השמינית
205,471	* 3.11.1959	31	התשיעית
220,022	* 2.11.1965	31	העשירית
212,853	* 28.10.1969	31	האחת-עשרה
198,300	* 31.12.1973	31	השתים-עשרה
150,967	7.11.1978	31	השלוש-עשרה
154,354	25.10.1983	31	השלוש-עשרה
138,099	28.2.1989	31	החמש-עשרה
143,387	2.11.1993	31	השש-עשרה
145,404	10.11.1998	31	השבע-עשרה
107,724	28.10.2003	31	השמונה-עשרה
142,087	11.11.2008	31	התשע-עשרה
143,656	22.10.2013	31	העשרים
200,349	30.10.2018	31	העשרים ואחת

*באותו יום נערכו גם בחירות לכנסת.

חברי מועצת העירייה העשרים ואחת

תל אביב 1	רון חולדאי - ראש העירייה
תל אביב 1	עו"ד ספיר דורון
תל אביב 1	אופירה יוחנן וולק
רוב העיר	ציפי ברנד פרנק
אנחנו העיר	אסף הראל - סגן ראש העירייה
חי - חילונים ירוקים	עו"ד ראובן לדיאנסקי - סגן ראש העירייה
מרצ	מיטל להבי
רוב העיר	חן אריאלי - סגנית ראש העירייה
תל אביב 1	עו"ד ליאור שפירא
תל אביב 1	גל דמאיו-שרעבי
יאפא	עבד אבו שחאדה
יש עתיד	רועי אלקבץ
רוב העיר	אייל אקרמן
אנחנו העיר	עו"ד אמיר בדראן
רוב העיר	יניב בנישו ויצמן
מאמינים	חיים גורן
ליכוד	גלעדי ארנון
רוב העיר	דביר שלי
גמלאים	נתן וולך
מרצ	סיגל ויצמן
ש"ס	אלחנן זבולון
ש"ס	משה חיים
מאמינים	הרב נפתלי לוברט
גמלאים	שלמה מסלאוי
תל אביב 1	מאיה נורי-שקד
חי - חילונים ירוקים	עו"ד אברהם פורז
מרצ	אחתי פנקס ארד
רוב העיר	חן קראוס
אנחנו העיר	שולה קשת
תל אביב 1	מוטי רייף
אנחנו העיר	מוריה שלומות